

Vetenskapligt namn: *Lysichiton americanus*

Namnets betydelse: Släktnamnet *Lysichiton* kommer från de grekiska orden *lysis* som betyder lossande eller släppande och *chiton* som betyder en kappa. Artnamnet *americanus* betyder amerikansk.

GUL SKUNKKALLA

Lysichiton americanus

Gul skunkkalla är en mycket stor flerårig ört som ursprungligen kommer från Nordamerika och introducerades i Europa för hundra år sedan som en prydnadsväxt i större dammanläggningar. Växten har därefter rymt och dumpats i naturen och på så sätt spritt sig. Den finns än så länge enbart i mindre bestånd främst i södra Sverige.

Ursprung

Gul skunkkalla kommer från Nordamerika och har kommit hit som prydnadsväxt till dammar i trädgårdar och parker. Gul skunkkalla växer i dammar, kärr, sumpiga skogar, längs diken och andra liknade våtmarker. Växten kan bli mycket gammal, över 80 år. Den sprider sig genom frön, genom tillväxt av jordstammen och genom avbrutna stamdelar. Den förekommer främst i södra Sverige och har även bildat bestånd längs ett antal vattendrag på västkusten.

Gul skunkkalla blir över en meter hög och täcker en kvadratmeters yta.

Så känner du igen gul skunkkalla

Gul skunkkalla är mycket storväxt med en krypande jordstam och går inte att förväxla med någon annan växt i Sverige. Den kan bli över en meter hög och täcker ungefär en kvadratmeters yta. Den har stora meterlånga, glansiga gröna blad. Växten blommar i maj. Blomman består av en grönaktig kolv i storlek med en majscolv som sitter omgiven av ett stort långt klargult blad. Blommorna drar till sig mångaflugor och har en stark kvalmig doft, främst när den vissnar, som gett växten dess namn. Efter blomning faller bladet av och det bildas grönaktiga mindre bär på blomkolven. Plantan börjar blomma först efter tre till sex år.

EU-listad

Gul skunkkalla är listad på EU:s förteckning över invasiva främmande arter, vilket innebär att den är förbjuden att importera, sälja, odla, transportera, använda, byta och sätta ut i naturen.

Om du hittar gul skunkkalla i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Varför ska den inte finnas i Sverige?

Gul skunkkalla kan skapa stora bestånd och anses som invasiv eftersom växtens enorma blad skapar täta växtlager som utesluter allt ljus och gör vattnet under livlöst. Detta är ett allvarligt problem eftersom våra våtmarker betecknas som känsliga naturområden.

Effekter på den biologiska mångfalden

Dammar och andra våtmarksområden är oerhört viktiga för bland annat vårt inhemska djurliv. Gul skunkkalla med sina mycket stora blad och invasiva spridningseffekt tar snabbt över, täpper till, förvärrar översvämningar och tar bort syre från vattnet vilket kan skada fisk och annat djurliv. Den tränger också undan andra växter. Det är därför oerhört viktigt att växten inte sprids ut i naturen genom bland annat dumpning.

Effekter på samhället

Att utrota växten är förenat med höga kostnader eftersom det krävs mycket arbetskraft under flera år och den blöta terrängen gör det svårarbetat.

Effekter i din trädgård

Gul skunkkallas storlek och utbredning blir snabbt ohållbar i en trädgårdsdamm.

Effekter på din hälsa

Växtens växtdelar utgör ingen fara för människor eller djur.

Så här utrotar du växten

Gul skunkkalla ska grävas bort och det görs enklast tidigt på säsongen. Det är viktigt att få med stora delar av roten.

Uppgrävning

Stora plantor kräver att du behöver gräva ner minst en halvmeter djupt. Efter att plantan avlägsnats trycks marken till för att förhindra att växten börja växa igen. Frön kan leva i flera år i jorden innan de börjar gro därför är det viktigt att ha marken under uppsikt även efter att det synliga beståndet har grävts bort.

Gul skunkkalla har stora meterlånga blad.

Hantering av växtmaterial

När plantan är uppgrävd läggs den i en hel plastpåse som sedan sluts ordentligt och körs till återvinningscentralen där den klassas som brännbart avfall, ej som trädgårdsavfall. Kontrollera först om den kommunala återvinningscentralen tar emot växtmaterial med gul skunkkalla. Alla gör inte det. Väl på anläggningen ska den läggas i specialcontainer inkom för invasivt växtmaterial eller bland brännbart. Absolut ej på komposten! Var försiktig vid hantering av växtavfall och jordmassor då de kan innehålla frön. Jordmassor måste transporteras i storsäck och köras till deponi som tar emot detta. I dagsläget finns det endast en sådan anläggning och den ligger i Kumla. Var även noga med att grävverktyg och maskiner borstas rena så att det inte finns kvar jord.

Kemisk bekämpning

Gul skunkkalla bör ej bekämpas med kemiska bekämpningsmedel.

Misstas för gul skunkkalla

Det finns egentligen ingen annan växt i Sverige som kan misstas för gul skunkkalla på grund av dess storlek, förutom vit skunkkalla, *Lysichiton camtschatcensis* och hybrider dem emellan. Vit skunkkalla är precis som namnet antyder vit istället för gul.

En växt som har en snarlik blomform är fläckig munkhätta, *Arum maculatum*. Fläckig munkhätta är relativt sällsynt men kan förekomma i fuktiga och mullrika miljöer i Skåne. Den är betydligt mindre och dess blomma har en svagare ljusgul färg. Även den inhemska arten missne, *Calla palustris*, kan påminna lite om gul skunkkalla.

Fakta om gul skunkkalla

- Växten kommer ursprungligen från Nordamerika
- Har meterlånga blad
- Avger en illaluktande doft
- Växer i dammar och våtmarker